

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά μαθήματα ΠΠ

Τίτλος Μαθήματος

Ενότητα 4η: Επισκόπηση III

Δημήτριος Σκούρας

Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σκοποί ενότητας

- Κατανόηση βασικών οικονομικών εννοιών (ζήτηση, προσφορά, δημόσιο-ιδιωτικό αγαθό, προτιμήσεις, εξωτερικότητες, ευημερία)
- Κατανόηση αγορών και της ισορροπίας μεταξύ αυτών
- Κατανόηση ότι το χρήμα (οι τιμές των προϊόντων) είναι η «πυξίδα» που μας οδηγεί στην «εξερεύνηση» των οικονομικών των φ. πόρων

Περιεχόμενα ενότητας

- Τι είναι Οικονομικό Υπόδειγμα;
- Όφελος (από κατανάλωση ενός φ. Πόρου)
- Κόστος (από κατανάλωση ενός φ. Πόρου)
- Αγορές
- Ελαστικότητα
- Εξωτερικότητες
- Οικονομικά της Ευημερίας
- Αποτελεσματικότητα

Βασικές Έννοιες της Οικονομικής Επιστήμης (Επανάληψη ή Εισαγωγή)

- Τι είναι Οικονομικό Υπόδειγμα;
- Όφελος
- Κόστος
- Αγορές
- Ελαστικότητα
- Εξωτερικότητες
- Οικονομικά της Ευημερίας
- Αποτελεσματικότητα

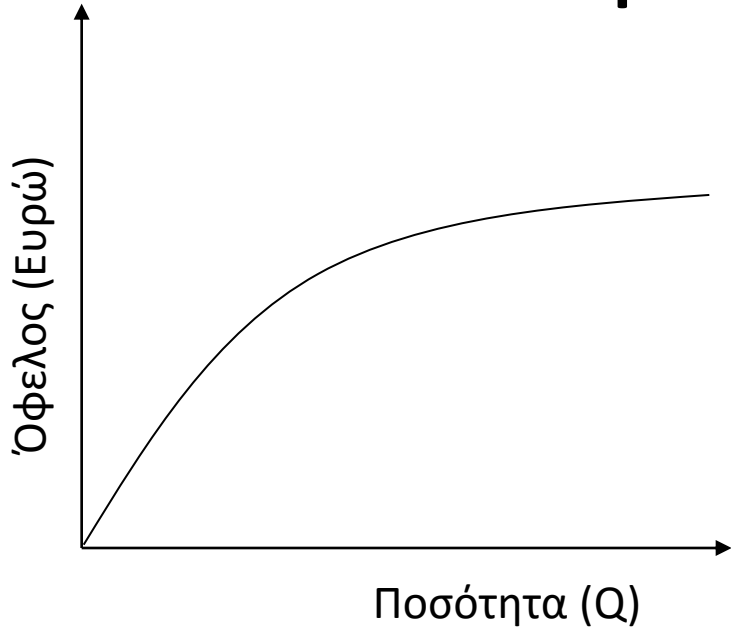
Οικονομικό Υπόδειγμα

Τα οικονομικά υποδείγματα προϋποθέτουν ότι:

- Οι οικονομικοί παράγοντες (καταναλωτές και επιχειρήσεις) είναι ορθολογικοί
- Ορθολογισμός σημαίνει βελτιστοποίηση – κάνε το καλύτερο που μπορείς με αυτά που έχεις
- Το κόστος ενός πράγματος (αγαθού) ή μίας υπηρεσίας είναι αυτό που δεχόμαστε να θυσιάσουμε για να το αποκτήσουμε (κόστος ευκαιρίας)
- Παραδείγματα (η αγορά φρέσκου γάλατος από τα σουπερ-μάρκετ. Αγοράζει ο καταναλωτής γάλα συνδιάζοντας τιμή και τι προσφέρει αλλά με τα χρήματα αυτά δεν μπορεί να αγοράσει και δημητριακά= κόστος ευκαιρίας)

Όφελος (Ζήτηση)

Άξονας – X

Άξονας - Y

Χαρακτηριστικά της Καμπύλης:

- Αύξουσα
- Με μειούμενο ρυθμό

Οριακό όφελος

Καμπύλη Ζήτησης

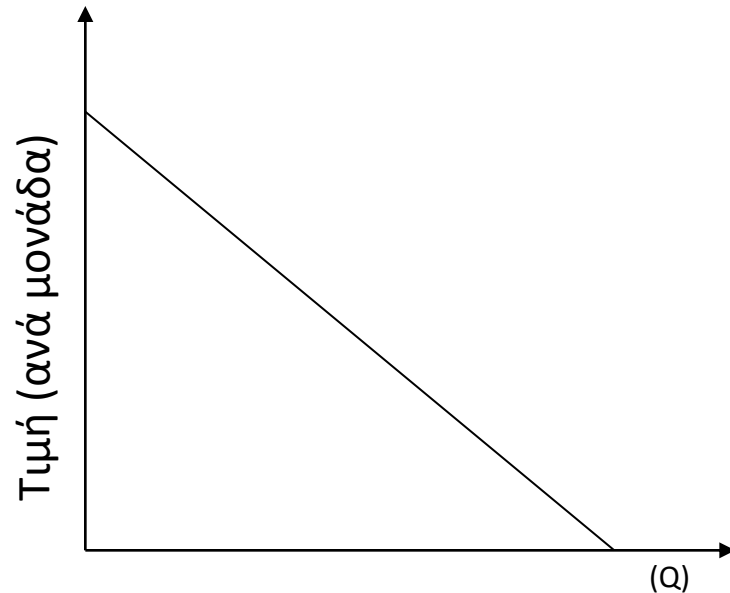
Συνολικό Όφελος

Προσδιοριστικοί Παράγοντες:

- Τιμή
- Τιμή άλλων προϊόντων
- Εισόδημα
- Προτιμήσεις καταναλωτών
- Προσδοκίες

Μεταβολές της τιμής – κινήσεις πάνω στη καμπύλη

Μεταβολές στους άλλους παράγοντες – μετατοπίσεις της καμπύλης

Καμπύλες Ζήτησης

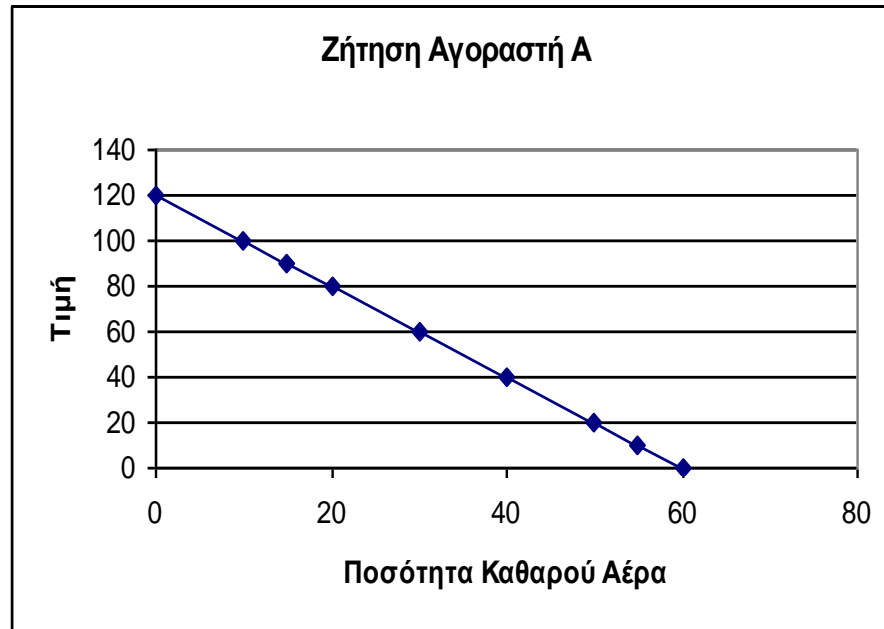
- Πως καταλήγουμε σε μία καμπύλη ζήτησης;
- Ξεκινώντας με τις καμπύλες ζήτησης κάθε ενός αγοραστή στην αγορά αθροίζουμε στη συνολική (αγοραία) ζήτηση
- Ο τρόπος που θα αθροίσουμε εξαρτάται από τη φύση του αγαθού:
  - Ιδιωτικό ή Δημόσιο;

Ζήτηση = οριακό όφελος

Ενός αγοραστή η καμπύλη ζήτησης: μας πληροφορεί για τη ποσότητα του αγαθού που ο αγοραστής είναι διατεθειμένος να αγοράσει σε κάθε συγκεκριμένη τιμή

Η ζήτηση του αγοραστή A	
Q	Τιμή (Ευρώ)
0	120
10	100
15	90
20	80
30	60
40	40
50	20
55	10
60	0

$$P = 120 - 2q \quad \text{ή} \quad Q = -1/2P + 60$$

Η καμπύλη ζήτησης περιέχει επίσης την απαραίτητη πληροφορία που χρειαζόμαστε για να υπολογίσουμε τα συνολικά οφέλη του αγοραστή A.

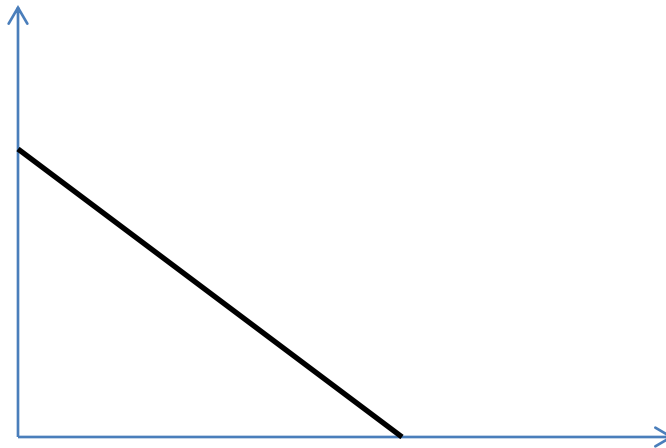

Υποθέστε ότι η τιμή του καθαρού αέρα είναι 60 Ευρώ. Πόσο καθαρό αέρα θα ζητήσει ο αγοραστής A;

Ποιο είναι το συνολικό όφελος; Ποιο είναι το πλεόνασμα του αγοραστή A;

Καμπύλη ζήτησης καταναλωτή A

Ποσότητα Καθαρού αέρα

Συνολικό όφελος = η επιφάνεια (περιοχή) κάτω από τη καμπύλη ζήτησης

(τραπέζιο + τρίγωνο)

$$30 \cdot 60 + \frac{1}{2} \cdot 30 \cdot (120 - 60)$$

$$= 1800 + 900 = 2700 \text{ ευρώ}$$

Πλεόνασμα Καταναλωτή =

συνολικά οφέλη μείον το κόστος του καταναλωτή A

(τρίγωνο)

$$= 2700 - 1800 = 900 \text{ ευρώ}$$

Αθροίζοντας τις Καμπύλες Ζήτησης

- Η συνολική ζήτηση είναι το άθροισμα των καμπυλών ζήτησης κάθε ενός καταναλωτή ξεχωριστά
- Ο τρόπος άθροισης εξαρτάται από τη φύση του αγαθού (δημόσιο ή ιδιωτικό)
- Δημόσιο αγαθό: μη αποκλεισμός και αδιαιρετότητα
  - Παραδείγματα (χρήση μιας ορεινής λίμνης)
- Ιδιωτικό αγαθό: διαιρετά αγαθά
  - Παραδείγματα (θέσεις πάρκινγκ σε ένα ιδιωτικό πάρκινγκ)

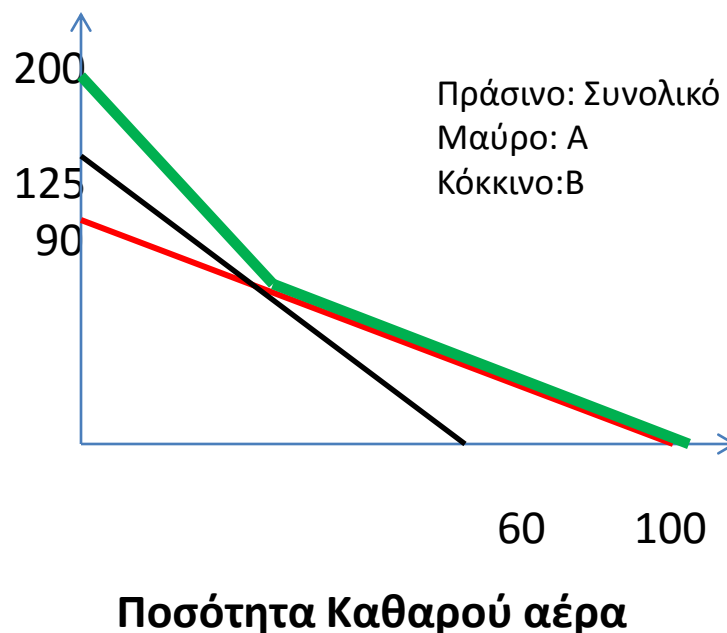

Δημόσια αγαθά: κάθετη άθροιση

Προσθέτουμε τις τιμές κρατώντας τις ποσότητες σταθερές

A		B		Σύνολο	
Q	Τιμή	Q	Τιμή	Q	Τιμή
0	120	0	90	0	210
10	100	10	80	10	180
20	80	20	70	20	150
30	60	30	60	30	120
40	40	40	50	40	90
50	20	50	40	50	60
60	0	60	30	60	30
		70	20	70	20
		80	10	80	10
		90	0	90	0

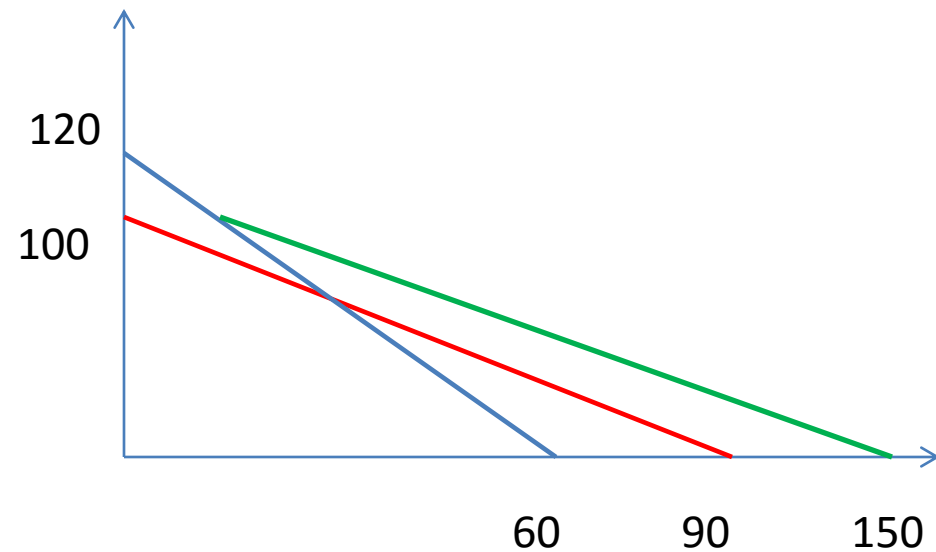
Κάθετη άθροιση καμπυλών ζήτησης καταναλωτών A και B

Ιδιωτικό αγαθό: οριζόντια άθροιση

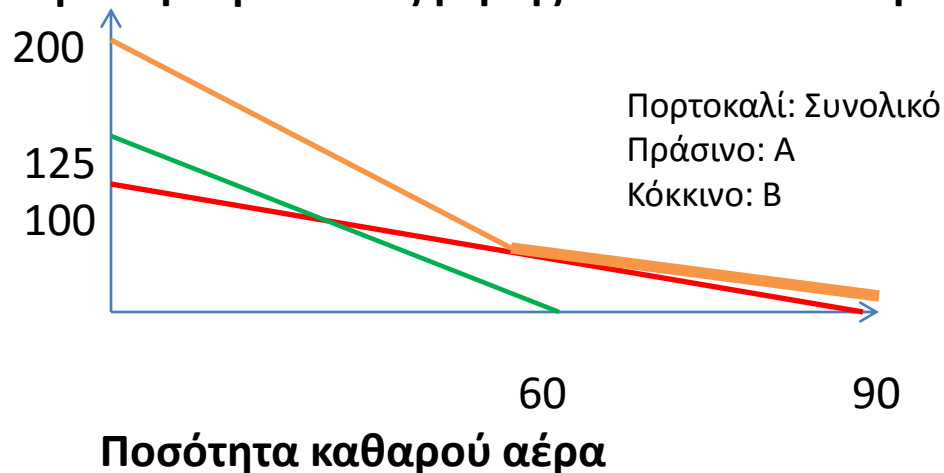
Προσθέτουμε τις ποσότητες και κρατάμε τις τιμές σταθερές

A		B		Σύνολο	
Q	Τιμή	Q	Τιμή	Q	Price
0	120			0	120
10	100	0	100	10	100
15	90	0	90	15	90
20	80	10	80	30	80
30	60	30	60	60	60
40	40	50	40	90	40
50	20	70	20	120	20
55	10	80	10	135	10
60	0	90	0	150	0

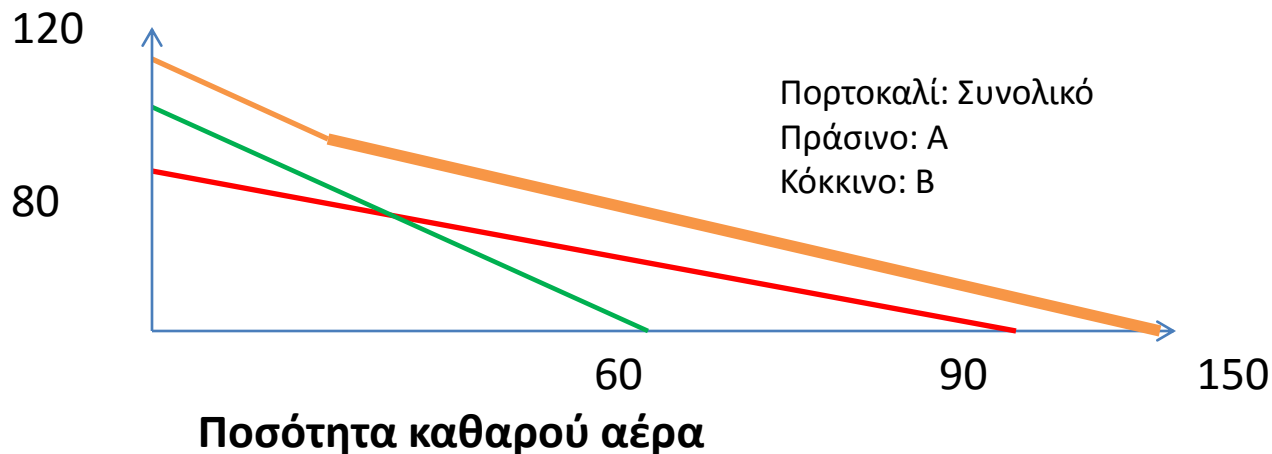

Κάντε μια σύγκριση

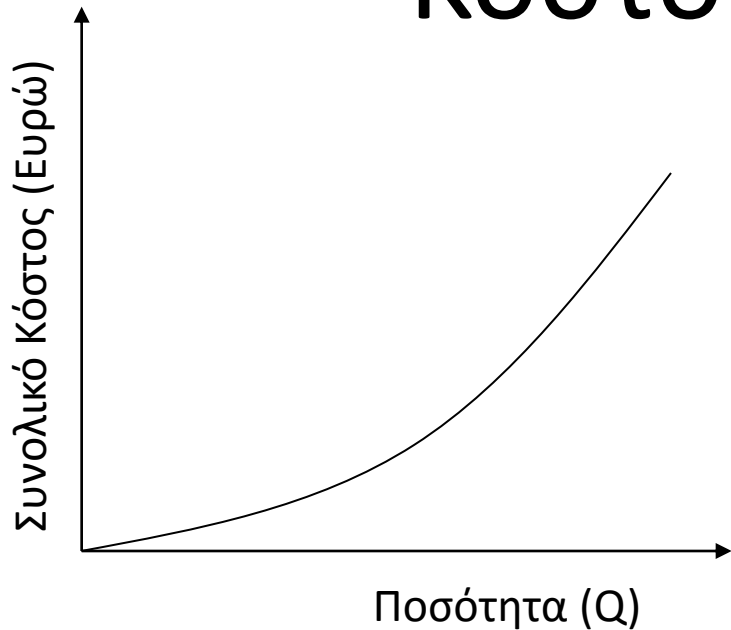
Κάθετη άθροιση καμπυλών ζήτησης του καταναλωτή A και B

Οριζόντια άθροιση καμπυλών ζήτησης του καταναλωτή A και B

Κόστος (Προσφορά)

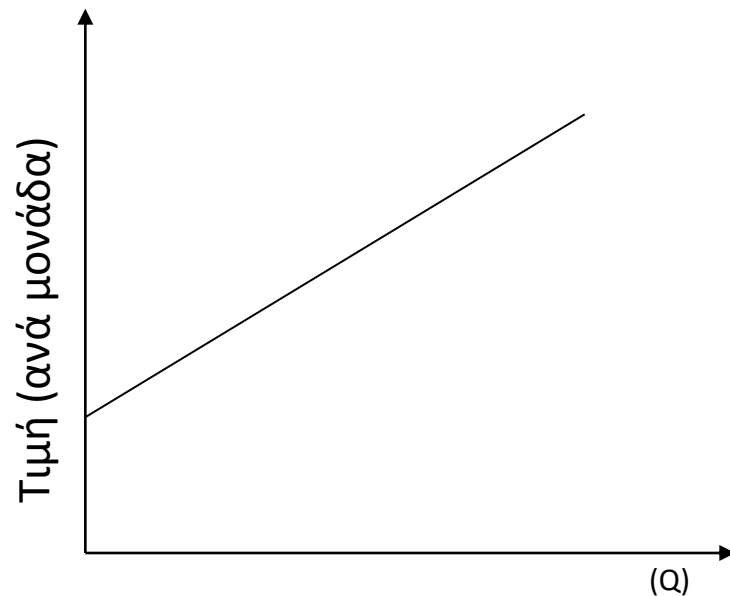
Άξονας - X

Άξονας - Y

Χαρακτηριστικά της Καμπύλης:

- Αύξουσα
- Με αυξανόμενο ρυθμό

Οριακό κόστος

Καμπύλη Προσφοράς

Συνολικό Κόστος

Προσδιοριστικοί Παράγοντες:

- Κόστος εισροών
- Κόστος τεχνολογίας
- Προσδοκίες

Αγορές

Αγορά είναι μία ομάδα παραγωγών και αγοραστών ενός συγκεκριμένου αγαθού ή υπηρεσίας

Ανταγωνιστική αγορά είναι η αγορά ενός ομοιογενούς προϊόντος όπου ο αριθμός αγοραστών και πωλητών είναι τόσο μεγάλος ώστε η επίπτωση ενός αγοραστή ή πωλητή στην αγορά είναι αμελητέα

Ισορροπία αγοράς είναι το σημείο τομής των καμπυλών προσφοράς και ζήτησης

Σε ανταγωνιστικές αγορές (χωρίς εξωτερικότητες) οι οικονομολόγοι θα σας πουν ότι οι πόροι (εισροές) κατανέμονται αποτελεσματικά (όχι απαραίτητα ίσα)

Τα αγαθά κατανέμονται σε αυτούς (καταναλωτές) που ωφελούνται περισσότερο

Τα αγαθά παράγονται από αυτούς (παραγωγούς) που μπορούν να τα παράγουν φθηνότερα

Όλες οι αμοιβαία ωφέλιμες ανταλλαγές πραγματοποιούνται

Ελαστικότητα

$$\text{Ελαστικότητα} = \frac{\text{Εκατοστιαία μεταβολή σε κάτι}}{\text{Εκατοστιαία μεταβολή σε κάτι άλλο}}$$

$$\text{Ελαστικότητα τιμής} (\varepsilon_p) = \frac{\% \text{ μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας}}{\% \text{ μεταβολή της τιμής}}$$

$$\text{Ελαστικότητα εισοδήματος} (\varepsilon_I) = \frac{\% \text{ μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας}}{\% \text{ μεταβολή του εισοδήματος}}$$

Εάν $|\varepsilon| > 1$, η ζήτηση για το αγαθό είναι ελαστική (καμπύλη πεπλατυσμένη)

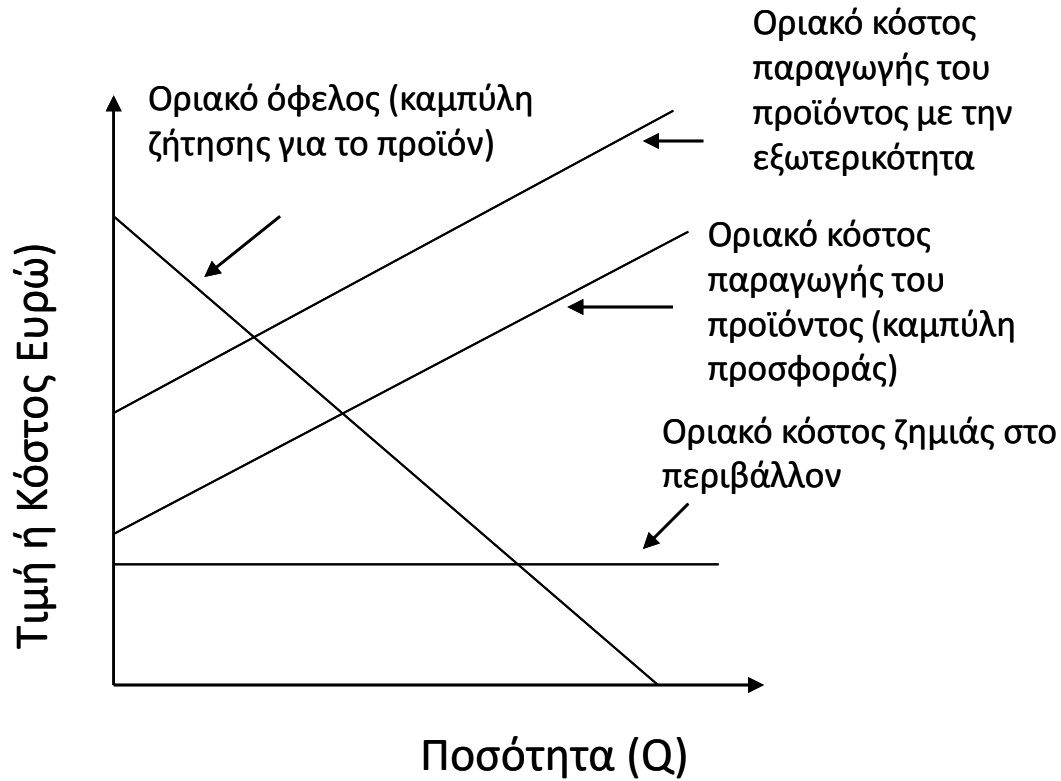
Εάν $|\varepsilon| = 1$, η ζήτηση για το αγαθό λέγεται ότι έχει μοναδιαία ελαστικότητα

Εάν $|\varepsilon| < 1$, η ζήτηση για το αγαθό είναι ανελαστική (καμπύλη απότομη)

Εξωτερικότητες

Εξωτερικότητες:

- Αρνητικές (παραδείγματα)
- Θετικές (παραδείγματα)

Ενσωμάτωση εξωτερικότητας

- Μηχανισμός
- Αποτελέσματα

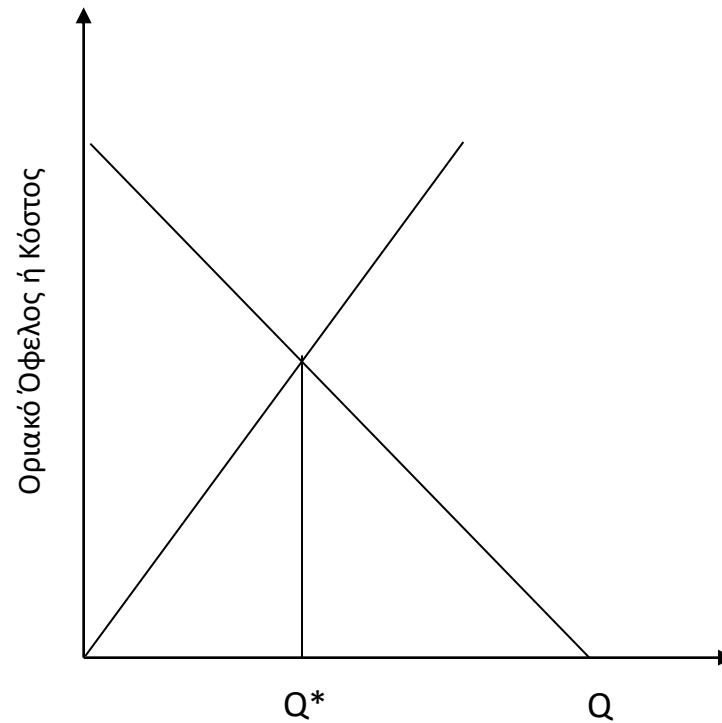
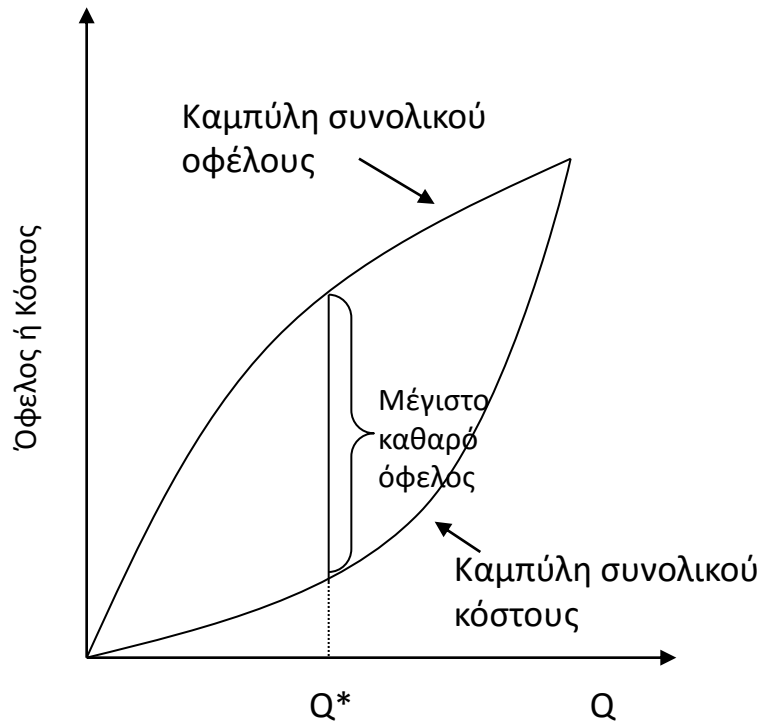

Οικονομικά της ευημερίας

- Κριτήρια
  - **Pareto**: Κάποιοι άνθρωποι σε καλύτερη θέση και **κανείς** σε χειρότερη
  - **Kaldor-Hicks**: Τα κέρδη αυτών που βρίσκονται σε καλύτερη θέση (κερδισμένων) μεγαλύτερα από τις απώλειες αυτών που βρίσκονται σε χειρότερη θέση (χαμένων). Με άλλα λόγια **οφέλη > κόστους**
  - Εάν επιτραπεί η αποζημίωση των χαμένων τότε το κριτήριο Kaldor-Hicks είναι, εν δυνάμει, Pareto αποτελεσματικό.
  - Το κριτήριο Kaldor-Hicks είναι ο οδηγός της ανάλυσης Κόστους-Οφέλους. Προσοχή όμως, δεν λέει να εκτελέσουμε την επένδυση (ή πρόγραμμα) που έχει όφελος μεγαλύτερο του κόστους αλλά την επένδυση εκείνη (ή πρόγραμμα) που έχει τη μεγαλύτερη διαφορά ανάμεσα σε εναλλακτικές επενδύσεις (ή προγράμματα)
  - **Αποδοτικότητα κόστους**: διάλεξε ένα στόχο και πέτυχέ τον με το μικρότερο δυνατό κόστος.

Δύο δρόμοι για την αποτελεσματικότητα

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.